

Інформаційний вісник Українського Товариства у Швейцарії

З нашої історії - Санний ювілей

Активною частиною нашої українського життя на швейцарських теренах став інтернетний форум «Українці у Швейцарії». Там спілкуються, через нього знайомляться, зустрічаються. Завдяки форуму українське життя дуже помітно активізувалося. 8 лютого форуму виповнилося 2 роки, написана ще одна сторінка нашої української історії.

Білі мухи налетіли,
Все подвір'я стало білим,
Не злічити білих мух,
Що летять неначе пух...

Галю, Петрику, Кіндрате,
Годі, ледарі, вам спати!
І побігли до санчат:
Галя, Петрик і Кіндрат.

Всі згори летять щодуху,
Щоб впіймати білу муху,
А санчата їм усім,
Змайстрував старий Максим.

8 лютого 2007 року було створено форум «Українці в Швейцарії». Звісно, треба було якось гарно відсвяткувати. Буду відвертою – насправді придумувати нічого і не знадобилося. Ідея санчат з'явилася ще минулого року, була випробувана мною особисто, з ентузіазмом сприйнята громадою, свіженький сніг вже випав, отож – іншого не дано.

Виходили ще затемна. Дорога далека з Цюриха до Кандерштега - подякуймо Дімі Кривку (Дмитре, ми тебе все одно любимо!). На диво, усі охочі оперативно зійшлися, знайшлися, зібралися і 10 хвилин для пересадки з потяга на потяг виявилось достатньо для групи з 15 голів (значить -

можемо!). Цей момент був для мене болючим, пам'ятаючи на скільки розтяглася екскурсія Цюрихом, ретельно розпланована мною по часу. Приїхали. Снігу намело – нічого не видно. Кажуть - йдіть по маленькій вуличці, а потім по головній... Вулички не бачимо, головної - тим більше. Бачимо стежинку, протоптану до хатин. Вирішуємо прогулятися. Однаково - хочеться вже й ноги розім'яти і, до того ж, іншої альтернативи у потрібному напрямку не видно. Але й справді дійшли до ширшої вулиці, та до вказівника з намальованими санчатами. Ідемо за вказівником: вгору та вгору, снігом та снігом. А де ж підйомник з карти та опису? Оглядаємо панораму гір і таки знаходимо дроти та плаваючі по них кабінки. Пробуємо йти у тому напрямку, доки йдеться – ще нічого, а як доходимо до нерозчищеної доріжки, де ноги вище колін вгрузають у сніг, гм, гм... поступово перед очі виповзають картинки з казки «12 місяців»...

Продовження на стор. 2

Наші свята, наші традиції

«Сьогодні початок нашого спасіння і сповіщення відвічного тайнства: Син Божий стає Сином Діви» Ось цим похвальним гімном вітає наша Церква празник Благовіщення Пресвятої Богородиці. Благовіщення дає початок великим тайнствам Народження, Життя, Смерті і Воскресіння Ісуса Христа, від нього починається Новий Заповіт. В цей день сповнилася Божа обітниця послати Спасителя - «Слово стало

У цьому номері

З нашої історії	ст.1-2
Наші свята	ст. 1-2
Незгасаюча зоря нашого народу	ст. 3
У родинному колі	ст. 4
Нашим дітям	ст. 4
Про наших співвітчизників	ст. 5
Інформаційна сторінка	ст. 6

Наші свята, наші традиції - Продовження

тілом, і оселилося між нами». Празник Благовіщення в Русі-Україні був після Успіння другим Богородичним празником, якому в Києві була присвячена церква в першому столітті християнства. Князь Ярослав Мудрий на золотих воротах у Києві збудував храм у честь Благовіщення Пресвятої Богородиці. «В 1037 році — каже наш найстарший літопис — заснував Ярослав великий город Київ, що має золоті ворота. Побудував і церкву св. Софії, Премудрості Божої,

митрополичу, а далі кам'яну церкву Благовіщення св. Богородиці на золотих воротах». За давньою традицією в цей день випускають на волю птахів. Птах, символізує початок звільнення людства, а також нагадує, що й у нашої вільній волі пошук Божого Царства.

З нашої історії - Продовження

Але ще декілька хвилин ходу, ще декілька жартів та підколів на мою адресу і ми виходимо до підйомника. ...Ура! Винайм спортивного знаряддя ошчасливив нас, іменинників - не повірите... — жовтоблакитними санками! І ось — всі готові вже підкорювати спуск... А сніг мете, а їсти вже хочеться... Особливо тим, хто замість снідати — досипав. Вирішено спершу розкластися та підкріпитися. Пікнік на санках у снігопад на горі — це щось! Думаєте було холодно? Зовсім і зовсім ні. Було тепло, було затишно і приємно. Українське шампанське зі свіжими сніжинками, дєруни зі сметанкою, м'ясо, запечене по домашньому, піріжки з картоплею та кропом, і, навіть — торт. А до того всього добра — найкраще! — весела і тепла компанія. Це було справжнє святкування Дня народження у колі друзів — з задуданням свічок, з побажаннями, з тостами, жартами, веселощами. І дуже все добре вийшло — снігопад вщух, незнайомі перезнайомилися, старі знайомі перекину-

лися декількома словами, торбинки стали легшими, шлунки повнішими, а загалом — тепліше і веселіше. Але, початок траси виявився на перший раз не таким близьким, як на карті намальовано (от, перепрошую, брехуни!). Наступними разами він

якось так все ближчав і ближчав... Траса була настільки засніжена, що санки просто не їхали так, як мали б їхати. Частенько доводилося, як казав Діма з Кубані, їхати санчата, а не їхати санчатами. Але після знакового вказівника на декількох мовах «Легка траса» зліва... справа катання на санках набула очікуваного змісту — санки летіли вниз, сніг летів та ліпив в обличчя, дехто летів за санками, дехто попри санки...

Пообідати зібралися у місцевому ресторані з мальовничою назвою «Ермітаж». Доки замовляли та чекали замовлене, Тарас за 5 хвилин зав'язав та за 1 секунду розв'язав парканадцять вузликів на мотузочці просто на очах присутнього товариства, за що заслужено отримав у винагороду «Набір юного слідопита». ...А Галі та Наді все не було і не було... і не було та й не було... Виявилось, що вони знайшли коротший і дуже, м'яко кажучи, хвилюючий спуск. Само-собою, було вирішено ще по разі з'їхати. Враження — незабутні просто. З'їхали усі і навіть ті, що дуже боялися. Думаєте, у поїзді назад усі спали богатирським сном? Ага, де там! Було викинуто залишковий провіант, було вручено пам'ятні медалі найвитривалішим та призидівчатам-розвідникам за орієнтацію на місцевості. Єдине,

чого не було зроблено — ми не потурбували жодного пасажирів по вагону. Не тому, що ми так тихенько це все

робили, а тому, що, окрім нас, жодної душі у вагоні не було, на відміну від наступного поїзда до Цюриха. Наступного разу зберіться з духом і гайда з нами на санки. Незабутні враження гарантовані! А поки що — заглядайте до нас на форум та діліться своїми ідеями, думками, враженнями, питайте інформації, просіть поради, допомоги. Ми, якщо зможемо, то - обов'язково допоможемо, а як не зможемо — то добрим словом підтримаємо і не дамо впасти духом. Нас мало по різних закутках Швейцарії, але разом нас багато і місце зустрічі змінити не можна — воно для усіх знаходиться за тією самою адресою 7 днів на тиждень, 24 години на добу — www.ukrainians.ch. До зустрічі в ефірі та до наступних зустрічей в реалі.

Щиро ваша,
Світлана Новосад, адміністратор форуму «Українці в Швейцарії»

Про наших співвітчизників -

Цього року виповнюється 370 років з дня народження та 300 років з дня смерті Гетьмана України Івана Мазепи. Ця постать була і залишається найсуперечливішою в історії України. Для когось він – меценат, національний герой України, для когось – брудний політик, зрадник. Оцінки його діяльності мають полярний, взаємовиключний характер. Протягом цього року ми публікуватимемо матеріали про життя Івана Мазепи, повертаючись до слів корифея української історіографії М.Костомарова, який писав, що образ Мазепи ще чекає на його неупереджений аналіз.

Мазепа – людина європейської освіти, політик епохи бароко, з притаманним їй потягом до тонкої, заплутаної інтриги та високим, декоративним естетизмом, що відбився не тільки в чудових, споруджених на його власні кошти храмах, а й в інтимній сфері. Його життя – захоплюючий авантюрний роман. Він став героєм творів поетів Дж.Байрона, О.Пушкіна, В.Гюго, Ю.Словацького, композиторів Ф. Ліста, П.Чайковського, майстрів образотворчого мистецтва О.Верне та І. Рєпіна, мислителів та істориків Вольтера і М.Костомарова. Походив Мазепа з вельможного українського шляхетського роду. Батько його, православний шляхтич, людина високоосвічена, брав участь у визвольній війні під проводом Б.Хмельницького. Залишався прихильником пропольської орієнтації, що переважала серед козацької старшини Правобережжя. Мати – також із шляхетського роду, пережила свого чоловіка на 40 років. Овдовівши, прийняла чернецтво під ім'ям Марії Магдалини, і більш 20 років була ігуменею жіночого Печерського Вознесенського монастиря. Роки отроцтва Івана Мазепи припали на час визвольної війни. Він навчався в Києво-Могилянському колегіумі. З отроцьких років Мазепа привертав до себе увагу. Так

потрапивши разом з батьком у Варшаву до короля Яна II Казимира, де старший Мазепа виконував доручення Гетьмана І.Виговського, припав королю так до вподоби, що став його пажем. Цю службу поєднував з навчанням у єзуїтському колегіумі Варшави. Король Ян-Казимир був у близьких взаєминах із західною цивілізацією, підтримував з нею зв'язки та мав звичку висилати щороку на чужину трьох талановитих молодців шляхетського походження, щоб вони покращували свою освіту. Мазепа також потрапив до

цих вибранців. Між 1655 і 1659 роками майбутній Гетьман відвідав Німеччину, Францію та Італію. Він, бажаючи так само, як пізніше Петро I, на все поглянути власним оком та все зрозуміти; врешті-решт почав знайомитися з політикою і повернувся з чужини як людина світового знання та поглядів. У 1659 р. він знову при дворі Яна-Казимира ще у більших ласках, ніж коли-небудь. Перед Мазепою поставили блискучі перспективи придворної кар'єри. У складній міжнародній обстановці початку 60-х років 17 ст. він неодноразово виконував секретні й делікатні дипломатичні доручення короля в різних державах Європи. У школі таємничої придворної дипломатії, що розквітла за часів французького «короля-сонце» Людовика XIV, остаточно сформувався характер Мазепи. Зовні привабливий, блискуче освічений, сміливий і дотепний, він мав неабиякий успіх у жінок. Кар'єра Мазепи у Польщі скінчилась прикрою пригодою юного донжуана. Пригода ця описана у поемі Дж.Байрона «Мазепа». Помста старого магната Фальбовського була страшною –

коханця своєї дружини нагим прив'язати до коня і пустити лісами та степами. На картині французького художника Ораса Верне зображений молодий Мазепа. Завдяки твору Байрона склався поетизований, романтичний образ майбутнього Гетьмана. Багато хто вважає, що ця оповідь є вигадкою й міфом. Як би там не було, у 1663 році Мазепа повертається в Україну. Ми бачимо його в оточенні гетьмана П. Дорошенка; знаємо захоплення його в полон запорожцями І.Сірка, не бажаними зближення Дорошенка з турками; вхід у повну довіру до І.Самойловича і царя Олексія Михайловича. За тим слідує зрада Дорошенка та перехід в адміністрацію лівобережного гетьмана Івана Самойловича; майстерне лавірування в атмосфері заздрощів, ненависті, доносів. В 1682 році Мазепа отримує пост генерального осавула та є одним із найбагатших людей України. Нарешті, року 1687-го – гетьманська булава. Але це вже – тема для іншої розповіді.

За матеріалами статті Л.Семака «Іван Мазепа» у збірці «100 найвідоміших українців» та статті І.Сюдюкова в газеті «День» від 15.11.2008

Зображення Гетьмана України Івана Мазепи на українській грошовій одиниці.

Інформаційна сторінка

Висококваліфікований викладач німецької мови, з досвідом роботи 20 років, дає приватні уроки для дітей та дорослих.

Hochqualifizierte Deutschlehrerin, mit Erfahrung (20 Jahre), bietet Nachhilfe für Kinder und Erwachsenen.
Тел. 061 599 31 66

079 515 03 02

“Консультації для бінаціональних пар та родин”.
Із досвіду знайомих можемо сказати, що компетентна організація.

Пропонують допомогу у подоланні культурних бар'єрів, дають кваліфіковані юридичні довідки, консультації з освітньої та професійної інтеграції в Швейцарії. Ціни досить символічні.

www.binational.ch

НАШІ НАСТУПНІ ЗУСТРІЧІ

- 3 травня 2009 Велікодня зустріч у Фрібургу
- червень 2009 (точну дату буде повідомлено окремо)
Загальні збори Товариства
- 22 серпня 2009 зустріч на Sempachersee до Дня Незалежності України

Цьогорічна Різдвяна зустріч

19 березня 2009 року Посол України в Швейцарській Конфедерації Ігор Дір і голова Українського Товариства в Швейцарії Андрей Лужницький провели зустріч з депутатами Федеральних Зборів /парламент/ Швейцарської Конфедерації. Під час зустрічі було обговорено шляхи налагодження парламентського співробітництва між двома країнами. На зустрічі були присутні Кьяра Сімонескі, голова Національної Ради парламенту, Домінік Де Буман, член парламенту і заступник голови Християнсько-Демократичної партії, Дік Марті та Андреас Грос, члени парламенту.

Société Ukrainienne en Suisse

Ukrainischer Verein in der Schweiz

Case postale 102 - CH 1701 Fribourg

www.ukrainian-helvetica.ch

Редакційна колегія

Світлана Новосад, Зоя Нижанківська

Андрей Лужницький, Тетяна Польт

Славка Філь

Незгасаюча зоря нашого народу

Як завжди у березні приходять Шевченківські свята. У цьому році виповняється 195 років від дня народження Тараса Шевченка. Нам здавалося, ми знаємо Шевченка, ми могли декламувати його вірші напам'ять. Після перебудови і надбання Незалежності Україною, літературознавці відкрили нам зовсім новий, необкрайний радянською ідеологією образ Шевченка. Могутність впливу Шевченка на суспільство, на розвиток історії України, її культури, літератури безперечна. Власне, важко уявити собі Україну без Шевченка. Він є її поетом, є її пророком. Пропонуємо до вашої уваги уривок із статті Омеляна Прицака «Шевченко – пророк».

1839-1841 роки були переломними в житті Шевченка. Його давня мрія стати художником здійснилася. Тараса прийняли на студії до Академії мистецтв столиці, і він став улюбленим учнем професора Карла Брюллова, найкращого тодішнього маляра імперії. За свої шкільні мистецькі праці Шевченко дістав у тому часі три срібні медалі, а також став «пансіонером» (стипендіатом) Товариства заохочування художників. Але сталося інакше. Випустивши у світ свого первістка Кобзаря, Шевченко потрапив у полон нових поетичних творчих візій, у першу чергу візії трагічної Коліївщини (1768), яка вросла в його підсвідомість пристрасними оповіданнями його діда Івана, учасника тих кривавих подій, ще коли хлопчик Тарас жив у вужчій батьківщині. Оті візії гайдамаків почалися у поета, власне, десь у березні 1839 р., коли він жив на квартирі свого маестро Брюллова. 7 квітня 1841 р. Шевченко мав уже закінчену поему-епопею «Гайдамаки» і написав тоді свій вступ-присвяту проф. Василеві Григоровичеві у пам'ять другої річниці з дня викупу його з кріпацтва (22 квітня 1838 р), в якому Григорович, конференц-секретар Академії мистецтв і приятель поета Жуковського, грав одну з головних

ролей. 11 листопада того ж 1841 р. Шевченко здав рукопис своїх «Гайдамаків» до Петербурзького цензурного комітету, а дозвіл на друк він одержав уже за два з половиною тижні. Важливо те, що до свого твору Шевченко додав «по мові передмову», яка була уже маніфестом нової української літератури. Це був своєрідний і вагомий маніфест: тепер поезія поета щораз сильніше домагається від нього своїх виключних прав. Вона і національна і загальнолюдська. Почалася тяжка боротьба художника з поетом. У своїй доповіді на Конференції Тисячоліття, виголошеній у Венеції восени 1988 р., Юрій Лотман із Тарту

10. ПОРТРЕТ КАТЕРИНИ АБАШИН (?). Акварель. 1837.

(Естонія) зайнявся особливою ролею поета в інтелектуальній історії Петербурзької імперії часів Пушкіна. На базі обширного доказового матеріалу він встановив, що тоді витворилася дихотомія художник versus поет. Художник, навіть найвищого класу майстер, залишався ремісником, якому за його твір платили гроші. Зате поет, натхненник муз, був одержимий творець, а не ремісник. Він вказував шлях майбутнього і заслуговував на аплодисменти, визнання і пошану. Тому йому не можна було платити гонорару. Творча поезія — без ціни. Але нововідкрита і успішна творчість Тараса в галузі поезії щораз сильніше домагалася своїх виключних прав. Ота боротьба художника з поетом спричинила кризу у

1841-1842 рр. Шевченко тоді занедбав свою науку в Академії мистецтв, втратив стипендію, фізично хворів і майже нічого не творив, крім деяких російськомовних експериментів. У 1843 р. ота затьожна боротьба закінчилася перемогою поета. Коли 15 років пізніше поет в очікуванні обіцяного звільнення із заслання почав 12 червня 1857 р. писати «Щоденник», уже 1 липня він записав враження про своє покликання стати поетом (в 1839 р.): «Дивне, однак, це всемогутнє покликання. Я добре знав, що живопис — моя майбутня професія, мій хліб насущний, та замість того, щоб вивчити її глибокі таїнства та ще й під проводом такого вчителя, яким був безсмертний Брюллов, я komponував вірші, за які мені ніхто й шага не заплатив і які врешті позбавили мене волі та які, не дивлячись на всемогутню нелюдську заборону, я все-таки нишком ліплю і навіть подумую іноді про те, щоб надрукувати ... Справді, дивне це невгамовне покликання!» В російському оригіналі щоденника Шевченко вживає слово «призвание». Отим терміном, що був у російській мові 18-19 ст. калькою двох німецьких слів Beruf та Ruf Gottes an die Menschen, російські романтики передавали концепцію покликання у двох варіантах: покликання поета і покликання пророка.

Омелян Йосипович Прицак (1919 - 2006) — український історик, мовознавець, філолог-орієнталіст, організатор української науки у світі, засновник і довголітній директор Українського наукового інституту Гарвардського університету, співзасновників Міжнародної асоціації українців, редактор багатьох наукових часописів. Навчався в Львівському, Берлінському та Геттингенському університетах. Член академій багатьох країн, зокрема, турецької, американської, канадської, латвійської.

Діти – наше майбутнє

Живучи у Швейцарії, звикаєш до листів з проханням фінансової підтримки того чи іншого проекту. Але на цей відкритий лист просимо звернути Вашу увагу. Рятуюмо дітей, поки не пізно... Тисячі дітей в Україні виховуються у притулках та дитячих будинках, лише мріючи про родину. Вони, як ніхто інший, ризикують стати наркоманами та повіями, злочинцями та носіями ВІЛ/СНІДу. У червні 2009 року в Донецькій області планується проведення освітнього табору для сиріт із дитячих будинків. Захід проводить асоціація Children-UA, створена молодими ініціативними випускниками та членами організації AIESEC (найбільшої інтернаціональної студентської організації) з метою підвищення рівня поінформованості дітей-сиріт про інфекції ВІЛ/СНІДу, пропагування здорового

способу життя та віри у власні сили. Знайомтеся, - це Віталій. Зараз йому 12, і він живе у дитячому будинку з 5 років. Матір позбавлена батьківських прав за алкоголізм, батька Віталій ніколи не бачив. “Коли я виросту, то хочу стати бізнесменом, тому що вони мають круті машини” - каже Віталій. Вірогідність того, що він здійснить свою мрію, мала. 80% хлопців, випускників дитячих будинків, опиняються у в'язниці; 10% закінчують життя самогубством. Доля дівчат не краща - серед повій 11% складають діти віком від 12 до 15 років. Проект Асоціації Children-UA – це спроба змінити на краще життя 20 дітей-сиріт, які приймуть участь в освітньому таборі, відкрити їм цінність освіти, дружби, поваги, гідності, дати надію на майбутнє. І хоча проект невеликий, нам потрібна допомога кожного з Вас,

кожного небайдужого. Можливо, Ви допоможете хоча б одній дитині-сироті мати кращу долю. Ми будемо вдячні за будь-яку допомогу (повна інформація про проект, його потреби, його події та керівників, - <http://www.ua.children-ua.org>). Бюджет табору складає 6,648 євро. Ви можете переказати гроші на рахунок:

Children-UA

Basler Kantonalbank

4002 Basel

SWIFT: BKBBCHBB

IBAN: CH23 0077 0016 5512 9318 5

Будь ласка, розповідайте про нас – Вашим друзям, колегам, усім, хто може бути зацікавленим та здатним допомогти нам. Відповідно до звітів ЮНІСЕФ, Україна “знаходиться на порозі повномасштабної епідемії ВІЛ/СНІДу”.

У родинному колі

У грудні 2008 року у Посольстві України в Берні відбулася зустріч зі Святим Миколаєм. Такого ще не було! Кількість охочих перевершила усі сподівання, а вік відвідувачів зовсім не обмежився очікуваним ранньо-підлітковим. Ми навідь не знали, що є так багато українських дітей - їх було близько п'ятдесяти. А що дітлахи підготували?! Це було щось неймовірне! Малюнки, вірші, танці, гарні костюми, виконання музичних творів, саморобки - Миколай був вражений майстерністю та талантами українських дітей, роздавання подарунків перетвори-

лося на довгий і цікавий концерт. Чудову програму приготували Світлана Новосад, Олена Яковенко, Дмитро Кривко та отець Назарій Заторський, завзяті організатори

та представники форуму “Українці в Швейцарії”. Посольство створило чудові умови для проведення свята, організувало вгощення та подарунки дітлахам. Особлива подяка Олександру Івановичу та Аллі Олексіївні Плевакам за домашню сердечність та гостинність, а також усім працівникам посольства, хто доклав зусиль, щоб зробити цю зустріч зі Святим Миколаєм справжнім святом. Подяка посольству, подяка дівчатам та юнакам, подяка дітлахам, а також усім, хто приїхав на свято!

Нашим дітям - Ігор Січовик «Допиши віршика»

ЇЖАЧОК

Ходить лісом їжачок,
В нього шубка з...
(ниток, дроту, колючок)

ЩО ЙЇ СНИТЬСЯ?

Вночі йї завжди півник сниться.
Вона не курка, а...
(гуска, ворона, лисиця)

НА ПРОГУЛЯНКУ

У неділю на Хрещатик
Квочка вивела...
(голубів, курчаток, овець)

ХТО ТАКА?

Великі очі й голова.
Не Колобок це, а...
(слон, сова, коза)

РИБАЛКА

Ярослав на камінь сів,
Ловить в річці...
(щук, карасів, мух)

РОЗУМНИЦЯ

Має Галя добру звичку
Класти книги на...
(вікно, підлогу, полицю)

МАЙСТЕР

Меблі, двері й чобіток

Ремонтую...

(голка, ложка, молоток)

ЛІСОВЕ ТАКСІ

По дорозі жук повзе,
На спині листок...
(фарбує, малює, везе)

А ЯК У НИХ

Є ім'я у мене і в сестрички,
А щеня і котик мають...
(рибу, клички, назву)

НОВИЙ ГЕРОЙ

Їжак згорнувся в у клубок.
— Я, — каже, — не їжак, а...
(пиріжок, булочка, Колобок)